

Natura 2000 gebied 28 – Elperstroomgebied

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Beekdalen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL2003015
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, particulieren
Provincie:	Drenthe
Gemeente:	Aa en Hunze, Midden-Drenthe
Oppervlakte:	355 ha

Gebiedsbeschrijving

Het gebied Elperstroom ligt in een oorspronggebied en bovenloop van de Beilerstroom op de westelijke flank van de Hondsrug. Het stroomdal is uitgesleten tijdens de ijstijden. Kenmerkend is het typische beek- en esdorpenlandschap tussen de aangrenzende boswachterijen van Grollo en Schoonloo op voormalige heidegronden. In het gebied komen Tertiaire zanden tot dicht aan de oppervlakte voor als gevolg van opstuwning door een Zoutdome. De bodem van het beekdal heeft een dun veenpakket dat van nature sterk veraard is, plaatselijk komen op geringe diepte keileemlagen voor.

Langs de beek liggen voornamelijk graslanden, van elkaar gescheiden door greppels, houtwallen en kleine bosjes. In het deelgebied de Reitma komen zeer oude onbemeste graslanden voor. Door de kenmerkende geologische en bodemkundige eigenschappen stroomt hier in winter en voorjaar relatief kalkrijk grondwater toe, waardoor zich hier kalkmoerassen, blauwgraslanden en heischraal graslanden ontwikkeld hebben.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

Verder is het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) met de volgende delen uitgebreid ten behoeve van de instandhouding en het herstel van H7230 kalkmoerassen en *H6230 heischrale graslanden inclusief gradiëntreeks van H4010_A vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) tot H6410 blauwgraslanden in het beekdal:

- Nieuwe natuur aan de oost- en zuidzijde (149 ha, ca. 50% verworven SBB) die van essentieel belang is om de hydrologie van het gebied verder op orde te krijgen ten behoeve van diverse vochtgebonden habitattypen.
- Aansluitend op deze uitbreiding aan de oostzijde deel van de boswachterij Schoonloo (77 ha; beheer en eigendom Staatsbosbeheer) bestaande uit bos en heide.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitattype
H6230	Heischrale graslanden
H7230	Kalkmoerassen

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H4010	Vochtige heiden ¹
H6410	Blauwgraslanden ¹

Kernopgaven

- 5.03 **Kalkmoerassen en trilvenen:** Herstel kwaliteit en uitbreiding areaal van kalkmoerassen H7230 en overgangs- en trilvenen (*trilvenen*) H7140_A, in mozaïek met schraalgraslanden.
- 5.06 **Beekdalflanken:** Ontwikkelen van kleinschalige mozaïeken van heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410 met andere beekdalgraslanden en met vochtige heiden (*hogere zandgronden*) H4010_A op de beekdalflank t b.v. herpetofauna en insecten.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>
Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).
Toelichting	Het habitattype vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) kan verder ontwikkeld worden in het oostelijk deel van het gebied, op de overgang van beekdal naar zandgronden, waarmee de gradiënt completer gemaakt kan worden.
H6230	*Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitattype heischrale graslanden komt momenteel in slecht ontwikkelde vorm voor en kan verder ontwikkeld worden op de overgang van habitattype H4010 vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) naar habitattype H6410 blauwgraslanden. In

de 'Reitma' kan het habitatype opschuiven in de zonering, bij verbetering van de hydrologie ten behoeve van habitatype H7230 kalkmoerassen. Het type verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding.

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caerulea*)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype blauwgraslanden kan verder ontwikkeld worden in de deelgebieden 'Oosterma' en 'Stroetma'. In de 'Reitma' kan het habitatype blauwgraslanden opschuiven in de zonering, bij verbetering van de hydrologie ten behoeve van de verdere ontwikkeling van habitatype H7230 kalkmoerassen. De kwaliteit van het habitatype blauwgraslanden zal daarbij kunnen toenemen.

H7230 Alkalisch laagveen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype kalkmoerassen komt in matig ontwikkelde vorm voor in het gebied 'de Reitma'. Het voorkomen in het gebied is van groot belang vanwege de bijzondere vorm van het habitatype (in een middenloop) en vanwege één van de twee populaties van tweehuisige zegge in ons land. Door een sterke uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit, waarvoor zeer goede potenties aanwezig zijn, kan het gebied in de toekomst een zeer grote bijdrage leveren aan het landelijke doel voor het habitatype dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert.

Complementaire doelen

Broedvogels

A338 Grauwe klauwier

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie met een draagkracht van ten minste 5 paren.

Toelichting Recentelijk is de grauwe klauwier weer als broedvogel gevestigd (sedert 1996). In de periode 1999-2003 was de grauwe klauwier broedvogel met 0-7 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Drenthe ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H4010_A Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	+	>	=
H6230 Heischralegraslanden	--	+	>	>
H6410 Blauwgraslanden	--	+	>	>
H7230 Kalkmoerassen	--	+	>	>

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.